

Status på sektoren – muligheder og udfordringer – nu og i fremtiden

PwC Bankseminar 2023, Hindsgavl Slot, Middelfart, den 14. november 2023

v/ adm. direktør Jan Kondrup, Lokale Pengeinstitutter (LOPI)

LOKALE PENGEINSTITUTTER (LOPI) kan føre sine rødder tilbage til 1905, hvor De Danske Provinsbankers Forening blev stiftet

Det nuværende navn har nu **30 års jubilæum**, idet det stammer fra 1993, hvor en lang række lokale banker, sparekasser og andelskasser blev enige om at samle kræfterne

LOPI har hovedfokus på:

Samarbejde og udstrakt medlemsassistance

Skabelse af stordriftsfordele

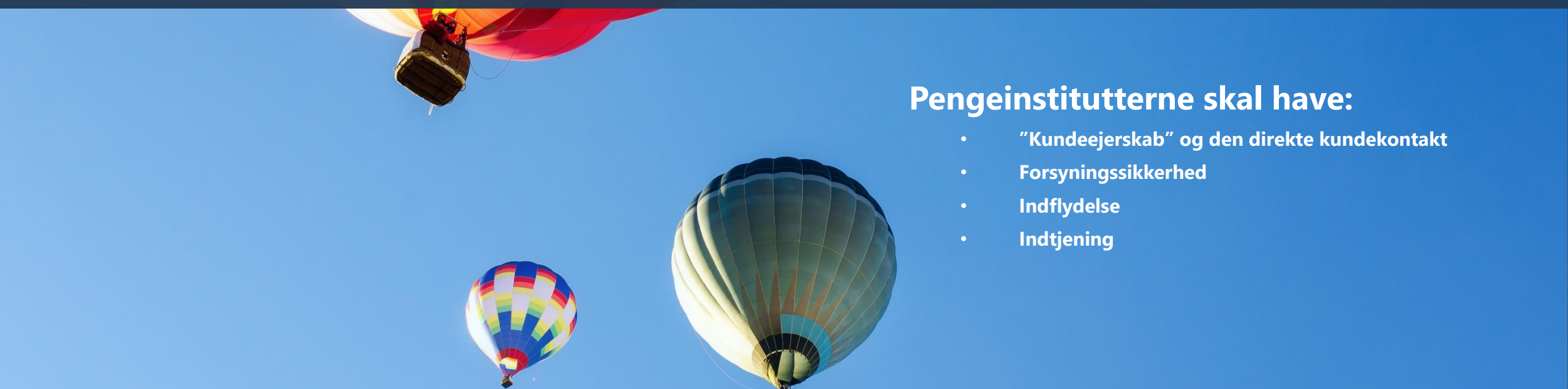
Sikre proportionalitet og level playing field i reguleringen

Motto for samarbejder i LOPi's medlemskreds:

”Tænk forsyning i fællesskab og distribution lokalt”

Pengeinstitutterne skal have:

- “Kundeejerskab” og den direkte kundekontakt
- Forsyningssikkerhed
- Indflydelse
- Indtjening

LOPI-kredsens samarbejdspartnere (I)

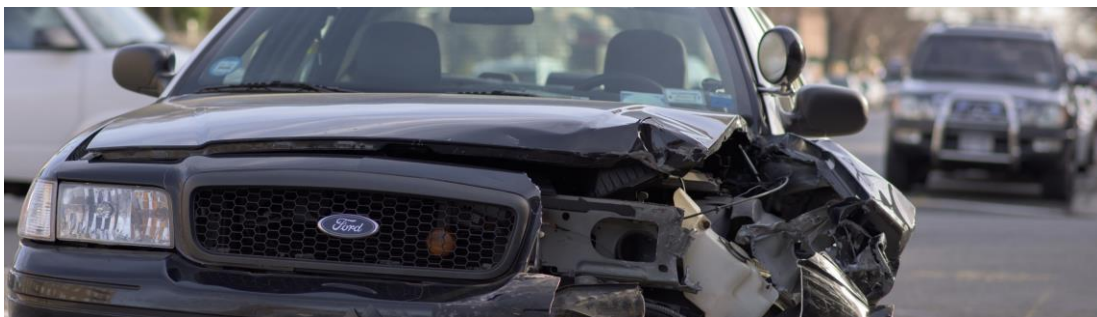
Realkredit

Totalkredit (ejes af Nykredit), **DLR Kredit** (fællesejet)

Pension

Nærpension/AP Pension, **Letpension**/PFA

Skadesforsikring

Privatsikring (datterselskab i Alm. Brand/Codan) m.fl.

Uddannelse

Finanssektorens Uddannelsescenter (fællesejet) i Skanderborg

LOPI-kredsens samarbejdspartnere (II)

Investering, fællesejede
BankInvest, Sparinvest, Forvaltningsinstitut

Betaling og kort, fælles i LOPI
LOPI Mastercard (kredit-/debetkort), Dankort og betalinger

IT-centraller, fællesejede
SDC, Bankdata og BEC samt JN Data

Indkøbsfællesskab
BOKIS (LOPI og LDB) – Betalingsløsninger
(bl.a. Mastercard, Visa, Nets, MobilePay, ApplePay, Google Pay, e-Boks)

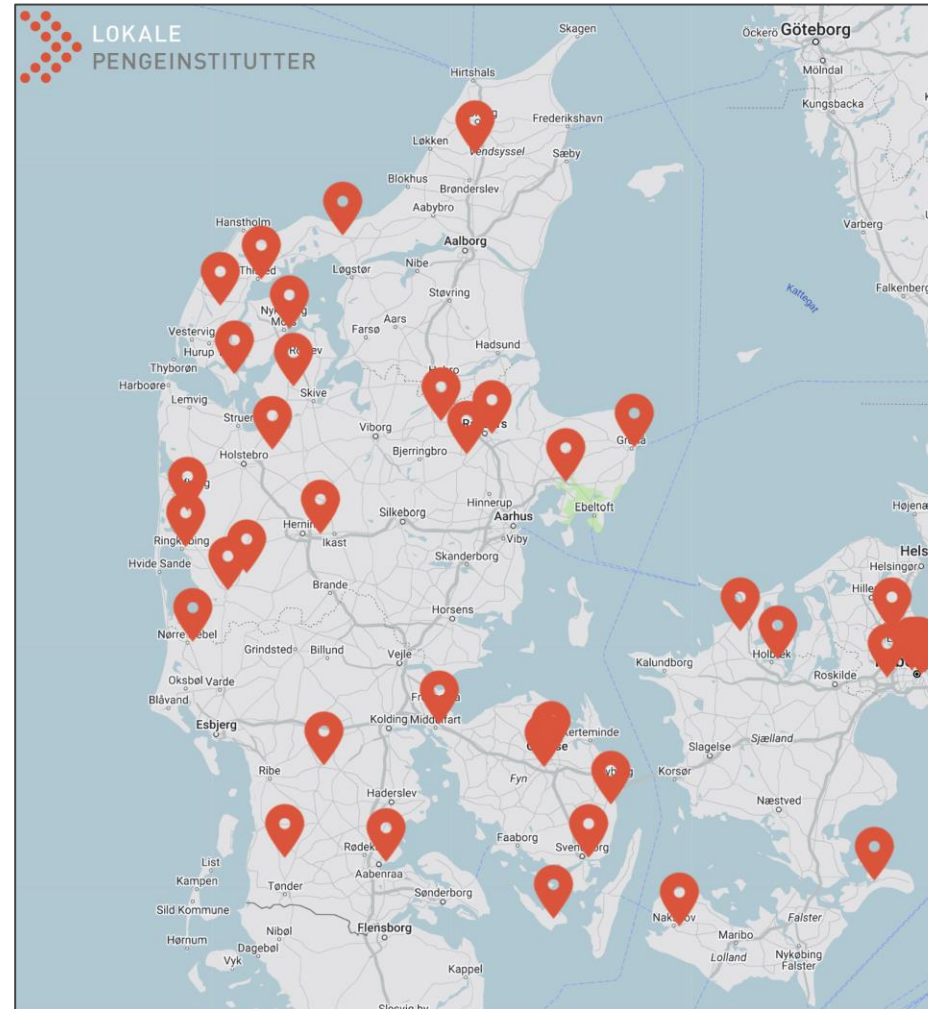
Sektorselskaber
FIDA, Euronext (VP Securities), e-nettet m.fl.

LOPI's medlemskreds november 2023

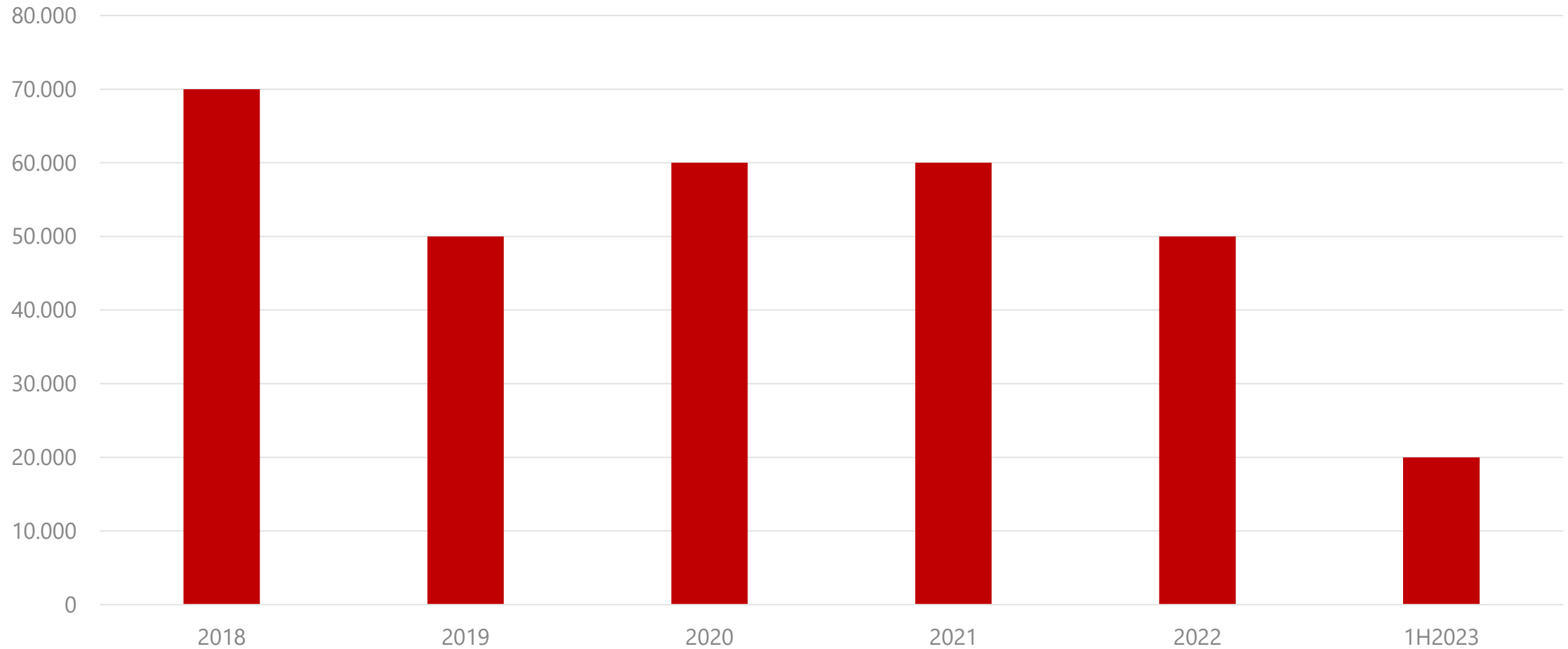
43 pengeinstitutter

- 19 banker (Hvidbjerg....Ringkjøbing)
 - 20 sparekasser (StadilSparekassen Danmark)
 - 4 andelskasser (Faster....Merkur)
-
- Ca. 7.800 ansatte og ca. 400 filialer
 - Over 25 pct. af privatkunder og SMV'er i DK
 - Ligger gennemgående i top i diverse kundetilfredsmålinger
 - Mere end 9 ud af 10 fusioner i sektoren er interne i LOPI-kredsen

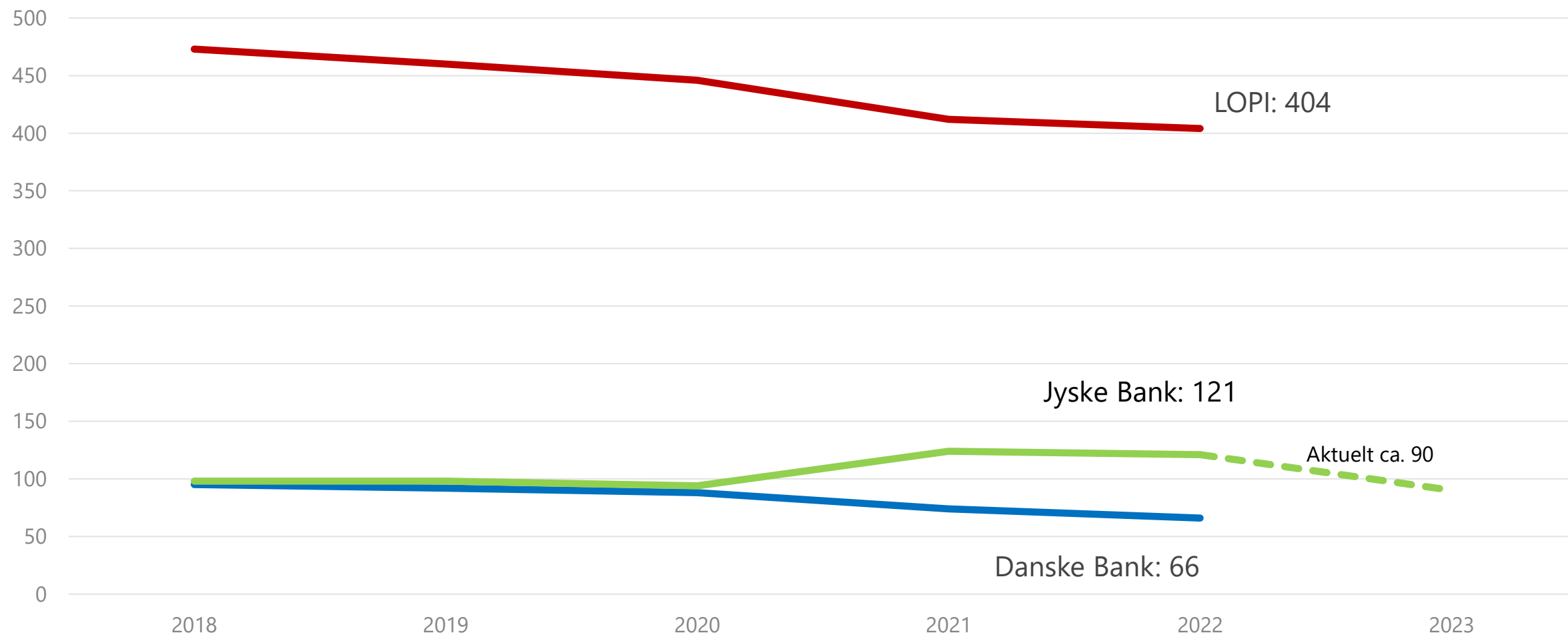

Kundetilgang fortsætter for LOKI's medlemmer

Tilgang i antal **Nemkonto**-kunder (netto)

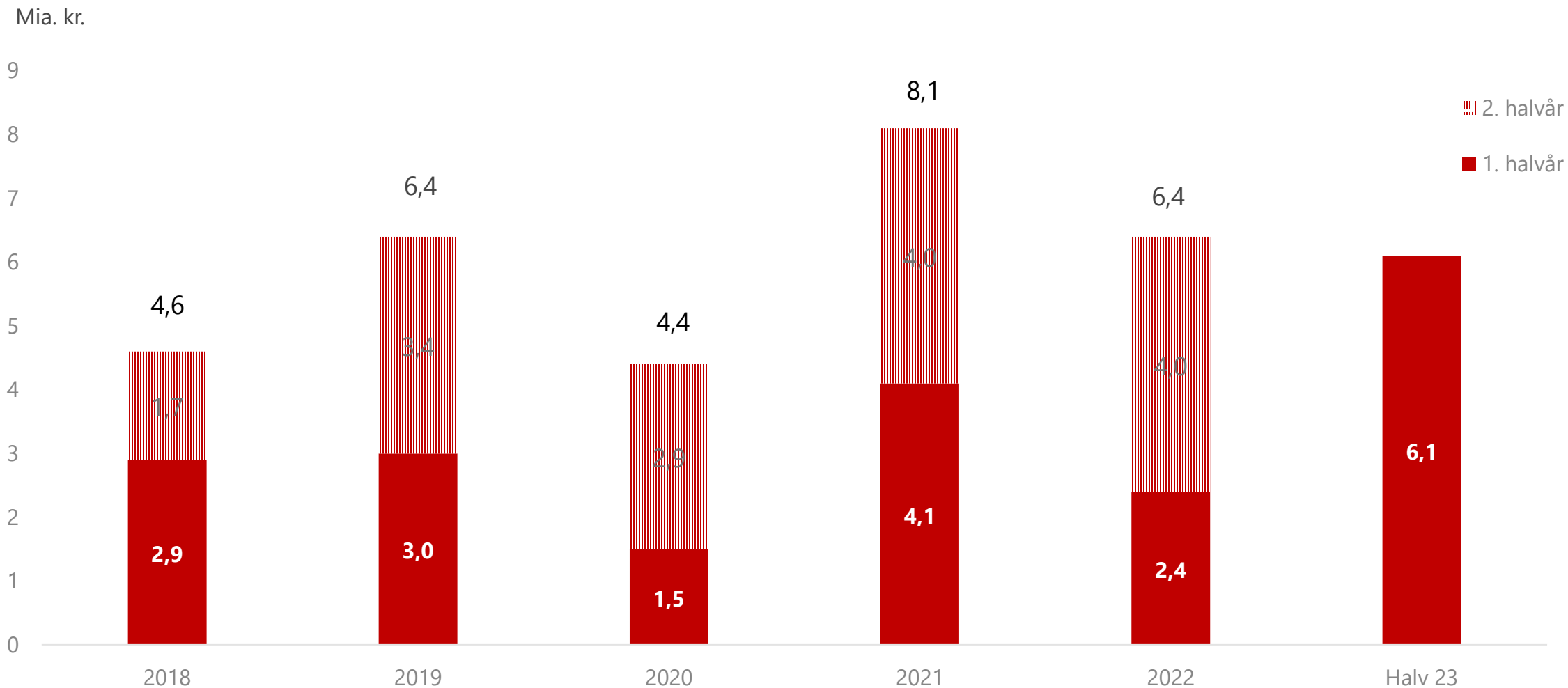

Antal filialer (Nordea nogenlunde på niveau med Danske Bank)

Tallene er fra ultimo 2022, undtaget Jyske Bank, hvor tallet påvirkes af fusionen med Handelsbanken i Danmark og den efterfølgende afvikling af ca. 30 filialer

LOPI: Udviklingen i resultat før skat, 2023 et rekordår

Danske banksektor – fortsat konsolidering siden i fjor

- **Storbanker (2)**
Danske Bank og Jyske Bank (*har overtaget Handelsbanken og PFA Bank*)
 - **Landsdækkende banker (LDB) (4)**
Sydbank, Spar Nord Bank, Arbejdernes Landsbank, Nykredit Bank
 - **LOPI's medlemmer (43)** – (*Fanø overtaget af Middelfart Sparekasse, Totalbanken overtaget af Sparekassen Danmark, Broager fusioneret med Frøs til Sydjysk Sparekasse*)
 - **Øvrige danske (6)**
Saxo Bank, Ekspres Bank, Maj Bank, Facit Bank, Lunar, Kompasbank
-
- **Udenlandske bankfilialer**
Herunder bl.a. Nordea Bank Danmark og Swedbank

- **Tidens større udfordringer**
- **Udvalgte reguleringsmæssige tiltag**
 - Bæredygtighed (CSRD m.v.)
 - Nye Basel-regler (Basel IV, CRR3)
 - EU-udspil om formidlingsprovisioner (RIS)
- **Særligt tema:**
 - Betalings – og infrastrukturuområdet - status og fremtidsperspektiver, herunder om Dankortet
 - Bekæmpelse af digital svindel (kort, netbank mv.)
- **Afrunding, spørgsmål og debat**

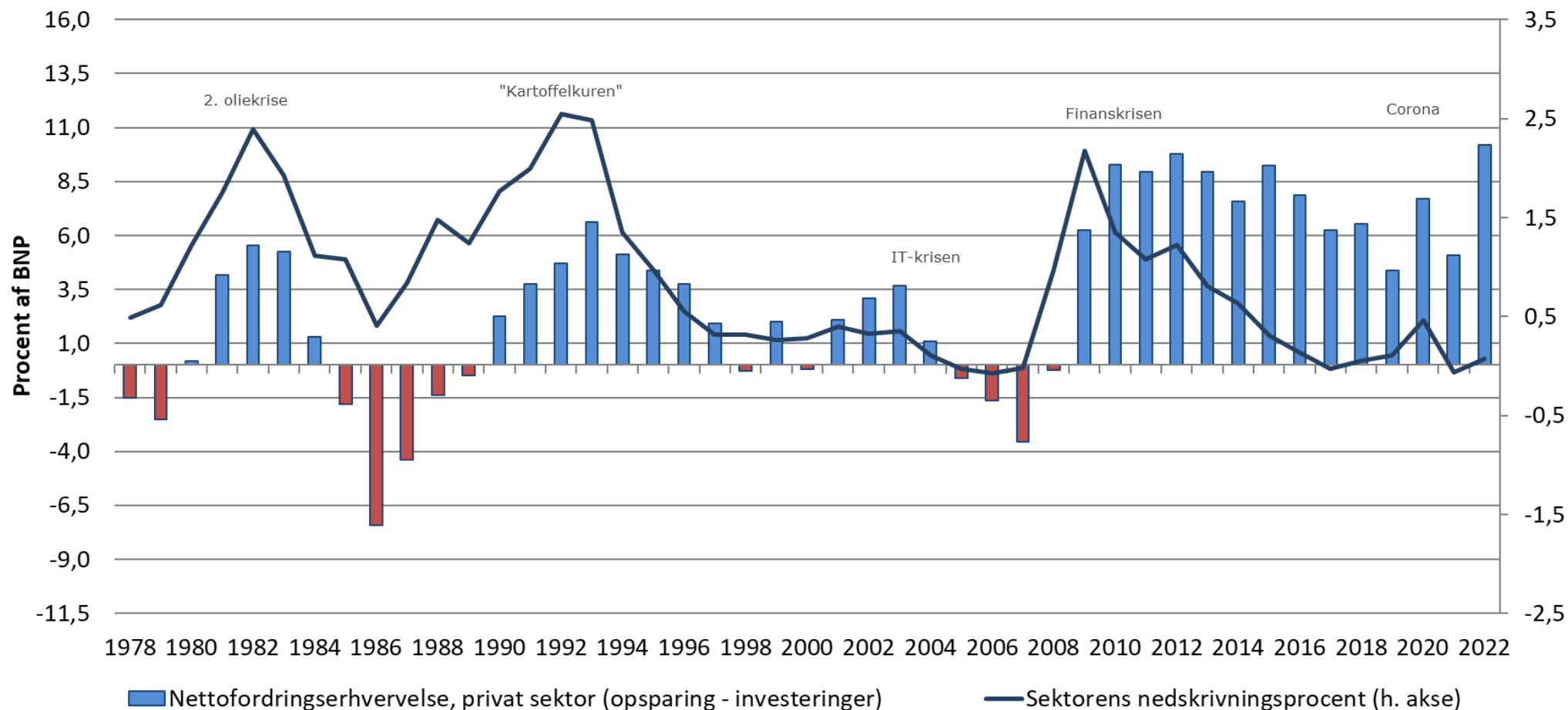
Større, mulige udfordringer (I)

- **At krige, politiske stimulanser, rentestigninger, lønpres etc. omsætter sig varigt i højere inflation og lavkonjunktur (flere konkurser, stigende arbejdsløshed og faldende ejendomspriser)**
 - Rentestigningerne endnu ikke slået igennem på rentetilpasningslån!
 - Indlånsmarginale øget, men udlånsmarginale indsnævret
 - Vigtigt nu at have kredithåndværket på plads!
- **At svækkede demokratier, internationalt mis-samarbejde, strategisk industripolitik m.v. medfører fortsat aftagende globalisering og mere uro på finansmarkederne**
- **At det er blevet meget dyrere at hente ny kapital**
- **At klimaforandringerne fortsat eskalerer i hastighed, omfang og skader**
- **At dansk landbrug kan blive svækket markant af nye CO2-afgifter**

Større, mulige udfordringer (II)

- **At myndighederne nu vælger at stramme mere op på risikovægte, kapitalkrav- og overdækning samt nedskrivninger - kan forstærke en kommende konjunkturedgang**
- **At stigende cyberrisici/udfald af kritisk infrastruktur også rammer finanssektoren (DORA, NIS2 på vej om cybersikkerhed og risikostyring)**
- **At få AI til at udfolde sit fulde potentiale og blive en gevinst for både pengeinstitutterne og deres kunder. For hastig udbredelse kan medføre læk af fortrolig info, øget risiko for svindel, større omdømmerisiko samt uønsket teknologisk afhængighed. Omhu og snarlig regulering vigtig**
- **At krav om øget rapportering og dokumentation tager overhånd frem for konkret handling, herunder særligt på bæredygtighedsområdet**

Den private sektors netto-opsparing kontra PI'ernes nedskrivninger – tallene indikerer ikke stærkt, stigende nedskrivninger..... Endnu!!

Kilde: Danmarks statistik, Finanstilsynet og egne beregninger

Systemisk risikobuffer på vej fra 30. juni 2024

- Virker desværre procyklisk, skyder over målet og er i forvejen inddæmmet af anden regulering. Senest Finanstilsynets vejledning om finansiering af udlejningsejendomme og ejendomsprojekter. Ny "glidebane"?
- Vedrører KUN erhvervsudlån til ejendomsselskaber, dvs.
 - Gennemførelse af byggeprojekter
 - Udlejning af erhvervsejendomme
 - Udlejning af boliger
 - Køb og salg af fast ejendom
- IKKE lån til private og IKKE lån til andelsboligforeninger og almennyttige boligselskaber
- Bufferen påtænkes at skulle beregnes som 7 % af HELE den risikovægtede eksponering
- Skal opfyldes med egentlig kernekapital
- Er et "blødt" krav på linje med kapitalbevaringsbufferen og den kontracykliske buffer
- Bakkes op af regeringen og bliver derfor forventelig en realitet

Større, mulige udfordringer (III)

- **Vores sektor udsættes af og til for diverse politiske ønsker og kritik – udfordrer imagekontoen**
 - Indtjeningen er urimelig høj, især på indlån
 - Der er for lidt konkurrence
 - Foreninger og SMV'er har vanskeligt ved at oprette betalingskonti
 - Det er svært for socialt udsatte at få adgang til kontanter
 - Nogle grupper er digitalt udfordrede
 - Der er mange digitale svindelsager rettet mod især ældre
 - Dankortet bør bakkes mere op og udvikles
- **Det er p.t. svært at vinde en "popularitetskonkurrence". Få har desværre ikke blik for det historiske! "*Medvind på alle cykelstier*" kan hurtigt erstattes af "*Økonomisk uvej og modvind*", og dermed udhuling af sektorens indtjening og reserver! Se bare, hvad der skete for 15 år siden!**
- **Vigtigt at være på vagt, have orden i eget hus, rigelig med kapital og undgå overdreven optimisme!**
- **Bankkriserne i år i USA og i Schweiz - kombineret med de sociale mediers fremkomst - viser, at uro hurtigere kan føre til bankruns end nogensinde set før!**

Rådgivningsforpligtelse ved forrentning af indlån

- Erhvervsministeren har bedt Finanstilsynet undersøge pengeinstitutternes rådgivning i forbindelse med forrentning af indlån
- Ifølge god skik skal pengeinstitutter af egen drift yde rådgivning, hvor omstændighederne tilsiger, at der er behov herfor
- Ministeren ønsker en undersøgelse af, hvordan kunderne er rådgivet om at få mest ud af høje renter
- Omfatter både "almindelige" indlånskonti og konti, hvor institutterne tilbyder en attraktiv rente, hvis indskud er bundet i 3, 6, 9 eller 12 måneder
- Ministeren vil også have undersøgt, om institutterne har tænkt sig at øge renterne på indlån

Ret til en basal erhvervskonto på vej?

- Vanskeligt for visse virksomheder at få en konto
- Regler om KYC og hvidvask kan være på tværs
- Lovforslag fra 2022
– bortfaldt ved regeringsskiftet
- Beslutningsforslag om ret til en basal erhvervskonto
forkastet maj 2023
- Lovforslag om ret til basal erhvervskonto nu i spil igen
- LOPI har fokus på
 - overholdelse af hvidvaskregler
 - beskrivelse af de situationer, hvor oprettelse af et
kontoforhold kan nægtes af pengeinstituttet
 - Hensyn til den valgte forretningsmodel/"kirketårnsprincip"

Formidlingsprovision til pengeinstitutter i spil igen

- Kommissionens Retail Investment Strategy (RIS) fremlagt den 24. maj 2023. Fokus på modtagelse af formidlingsprovisioner, når kunder køber investeringsbeviser
- I dag er der provisionsforbud ved pensionspuljeordninger og porteføljepleje-ordninger
- Pakken indeholder forslag om nyt provisionsforbud i "Execution only"-kanaler (uden rådgivning), såsom netbank m.v.
- Malurt i bægeret er omfattende produkt- og prisregulering:
 - Krav om "Value for Money-benchmarks" (Produktets omkostninger skal være proportionelle med produktets forventede afkast)
 - Krav om "Best interest-test" (Kunden skal tilbydes mindst et produkt, hvor der ikke påføres kunden ekstra omkostninger)
- Selvfølgelig vigtigt at varetage investorernes interesser og yde god rådgivning, men.....
- Et totalforbud en form for "*omvendt Robin Hood*"-effekt - små investorer kan blive "Sorteper"

Implementering af Basel IV - CRR3 (I)

- Der arbejdes i EU med CRR3 på tekniske trialog-møder (lukket proces)
- Forventet anvendelsesdato er 1. januar 2025, men sektoren i Europa arbejder for udsættelse - i første omgang til medio 2025 (som i UK og USA)
- Kæmpe opgave forude for EBA. Der er mange regler, der skal detailudmøntes i tekniske standarder, ca. 130 stk.
 - Løbende udmøntning fra EBA de kommende år (EBA udfordret på ressourcer og kompetencer, da udmøntningsopgaverne ofte er meget tekniske)
- Myndighedernes formål med de nye regler er bl.a. at styrke de risikobaserede kapitalkravsregler uden betydelige stigninger i kapitalkravet som helhed
- Generelt indføres der mere risikofølsomme opgørelsesmetoder
- "Gulvkrav"- overgangsordninger foreløbig til ultimo 2032

Implementering af Basel IV - CRR3 (II)

CRR3-regler – LOPI-institutter på standardmodel:

1. Ny revideret standardmetode for kreditrisiko:

- *Ikke-ratede institutter*: Fra lukrativ landemetode til klassificering efter nøgletal (fra vægt 20 pct. ➡ vægt 30 pct. eller 40 pct.)
- *Pant ejerboliger*: Fra vægt 35 pct. ved LTV < 80 pct. ➡ vægt 20 pct. ved LTV < 55 pct og vægt 75 pct. op til LTV 80 pct.
- *Ikke-trukne kreditter til private*: Fra vægt 0 pct. ➡ vægt 7,5 pct.
- ✓ SMV-rabat fastholdes
- ✓ Risikovægtningen af sektoraktier forventes fastholdt på 100 pct. via "grandfathering"

2. Helt nye regler for beregning af markedsrisici (FRTB)

- Pengeinstitutter har indberettet til myndigheder efter metoden siden 1. kvartal 2021

3. Revideret standardmetode for beregning af operationel risiko

4. Øger fokus på ESG-risici

Godt signal fra EU

- Kommissionsformand Ursula von der Leyen fortalte tilbage i marts, at EU har en ambition om, at der skal være færre rapporteringskrav for virksomheder i EU
- De administrative byrder skal lettes for SMV'er, for ellers går det ud over deres konkurrenceevne
- I sin "State of the Union"-tale for nylig gentog hun budskabet og tilføjede:

"... at i næste måned vil vi på europæisk plan fremsætte de første lovforslag til at reducere rapporteringsforpligtelser med 25 procent."

LOPI har sat mange kræfter ind på arbejdet med ESG

- LOPI har etableret en *afdeling for analyse og bæredygtighed*, der bl.a. skal koordinere foreningens arbejde inden for ESG
- Tiltaget har resulteret i
 - Vi kan gå endnu dybere ned i reguleringen
 - Flere og hyppigere orienteringer til medlemmerne
 - ESG-nyt udsendes ca. hver anden måned
 - Vi afholder webinarer
 - Etablering af et ESG-netværk på FU
 - Første netværksmøde den 29. november
 - Etablering af arbejdsgruppe for de medlemmer, der skal rapportere efter CSRD i 2025
 - Efterfølgende ny gruppe for dem, der skal rapportere i 2026 etc.

ESG-data bliver stadig vigtigere

e-nettet

- En ESG-styregruppe i e-nettet afdækker behov for sektorfælles data-understøttelse. Stor opbakning fra hele sektoren

Datacentraler/fælles produktleverandører

- De 3 datacentraler og LOPI undersøger mulighederne for fælles ESG-løsninger på tværs af datacentralerne
- Samarbejdspartnere bidrager med vigtige ESG-data til pengeinstitutterne og datacentralerne

LOPI

- Vi vil understøtte medlemmerne med bl.a. simple og overskuelige løsninger

ESG-rapportering (ikke investering)

	SIFI-institutter	Store ikke-SIFI-institutter (>500 ansatte)	Øvrige store institutter (250-500 ansatte eller omsætning >40 mio. EUR)	Små børsnoterede institutter (<250 ansatte og omsætning <40 mio. EUR)	Små ikke-børsnoterede institutter (<250 ansatte og omsætning <40 mio. EUR)
ESG-krav i Ledelsesbekendtgørelsen	Er implementeret				
Måling af CO2-aftryk og handlingsplan	Anbefaling – er trådt i kraft				
Taksonomiforordningen	Er under trinvis implementering		Årsrapport 2025	Årsrapport 2026	Ikke krav
Søjle 3-risikorapportering	Er implementeret	Muligvis krav fra 2025			
CSRD bæredygtighedsrapportering	Årsrapport 2024		Årsrapport 2025	Årsrapport 2026	Ikke krav

Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD

- **Formål:** Bæredygtighedsrapporteringen skal udvides og harmoniseres
- Rapporteringen bliver en del af årsrapportens ledelsesberetning og underkastet revision
- Kommissionen har vedtaget første pakke af rapporteringsstandarder, ESRS
- ESRS består af 12 standarder, 82 oplysningskrav og ca. 1.200 datapunkter
- - men det vil kun være en delmængde, der **skal** rapporteres
- Nye centrale begreber i fokus:
 - *Dobbelt væsentlighed*
 - *GAP analyse*
 - *Værdikæde*

ESRS-overblik

Tværgående Standarder

ESRS 1 – Generelle krav

ESRS 2 – Generelle oplysninger

Emnespecifikke Standarder

E – Miljøoplysninger

ESRS E1 - Klimaændringer

ESRS E2 - Forurening

ESRS E3 – Vand- og havressourcer

ESRS E4 – Biodiversitet og økosystemer

ESRS E5 – Ressourceanvendelse og cirkulær økonomi

S – Sociale oplysninger

ESRS S1 – Egen arbejdsstyrke

ESRS S2 – Arbejdstagere i værdikæden

ESRS S3 – Berørte samfund

ESRS S4 – Forbrugere og slutbrugere

G – Ledelsesoplysninger

ESRS G1 – Virksomhedernes adfærd

Enhedsspecifikke oplysninger

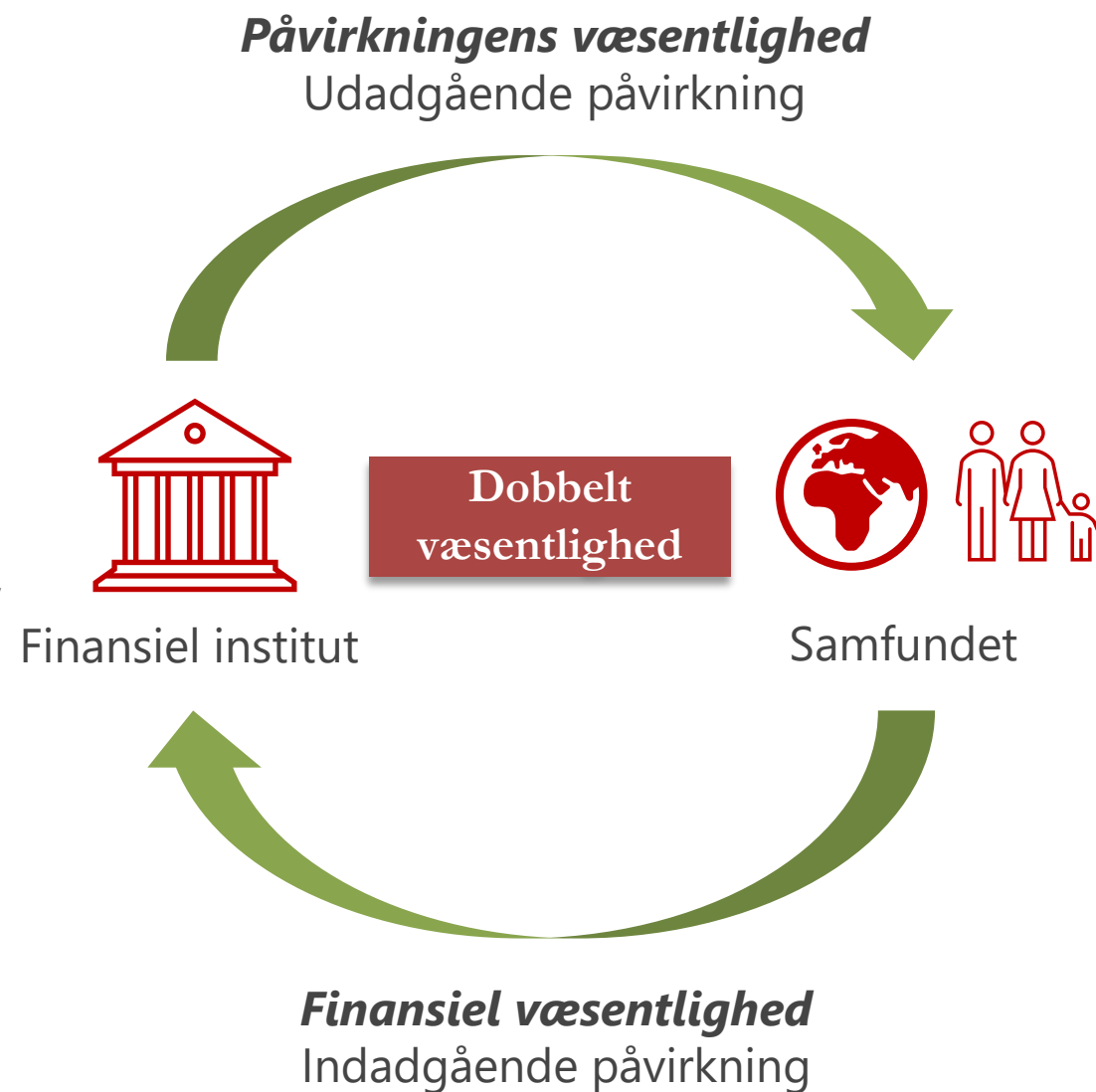
Sektorspecifikke Standarder - Under udvikling – Forventet publicering tidligst 2025*

SMV-standarder - Under udvikling – Forventet publicering tidligst 2025

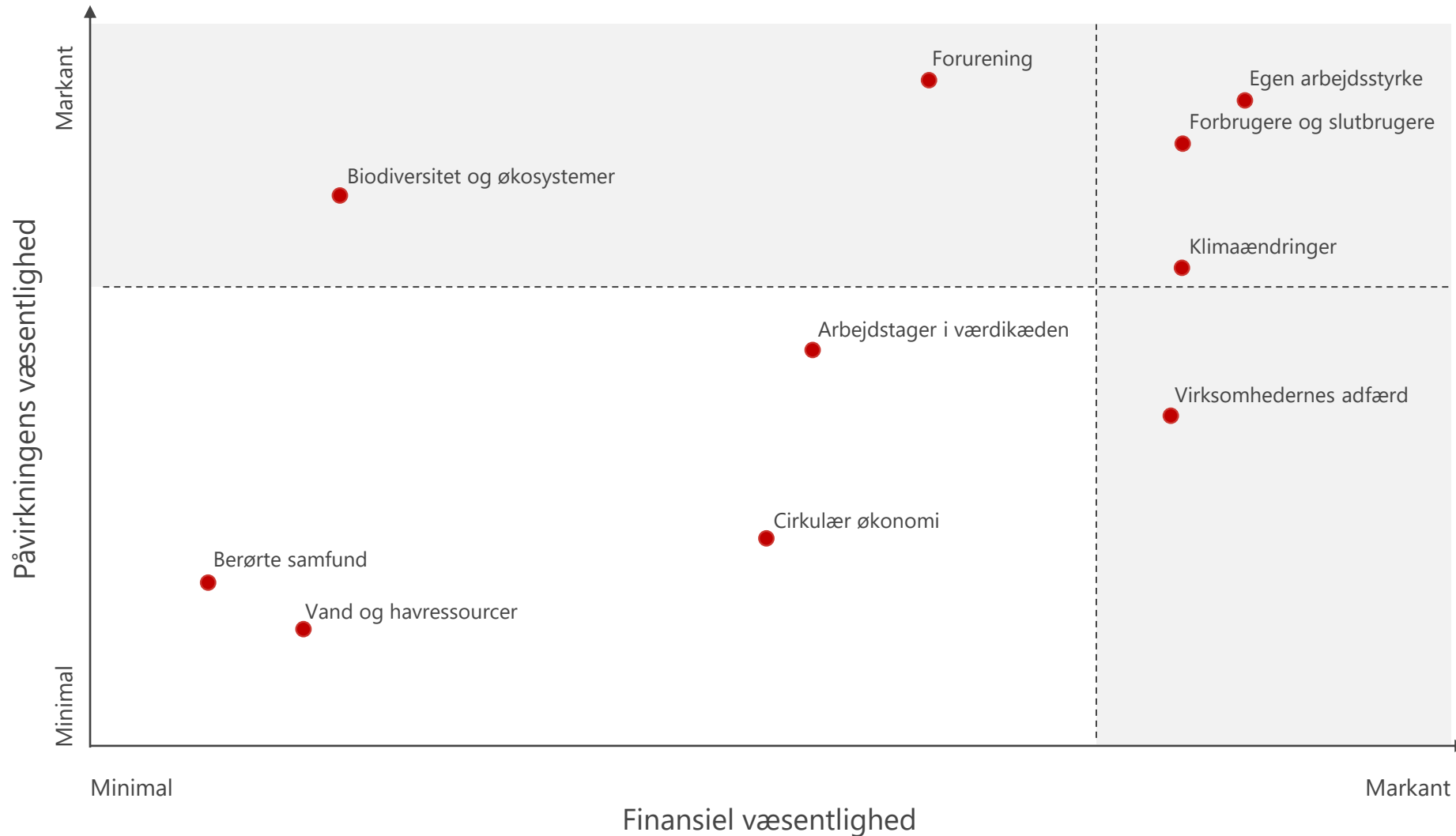
* Den finansielle sektor er ikke blandt de første 8 sektorer der udvikles sektorspecifikke standarder for.

Dobbelt væsentlighedsanalyse

- Pengeinstituttet skal udarbejde en *dobbelt væsentlighedsanalyse*
- Analysen danner rammen for omfanget af rapporteringen (proportionalitet)
- Det "dobbelte" element består i to perspektiver:
 - **Finansiell væsentlighed:** Hvilke bæredygtige påvirkninger, risici og muligheder fra omverdenen har eller kan have en finansiell påvirkning på instituttet?
 - **Påvirkningens væsentlighed:** Hvilke bæredygtige påvirkninger, risici og muligheder har eller kan instituttets aktiviteter have på omverdenen?
- Instituttets interesser skal inddrages i analysen
- Analysen skal tage hensyn til ~100 konkrete bæredygtighedsemner

Et eksempel : Illustration af analysens output

LOPI-institutterne arbejder med CSRD

- Advokater, revisorer og andre rådgivere står på spring, men ...
- LOPI-institutterne **er i gang** og får hjælp fra mange kanter
 - Vi har sat flere kræfter ind på arbejdet med ESG og tilbyder bl.a. skabeloner, støtteværktøjer og sparring
 - Hele sektoren arbejder godt sammen om dataunderstøttelse bl.a. gennem e-nettet
 - Der er samarbejde på datacentralerne om systemunderstøttelse
 - Inviter egen revisor med på "rejsen i mål"

Sammenfatning – Bæredygtig Finans

- Den finansielle sektor har en vigtig rolle i den bæredygtige omstilling
- Bæredygtighedsreguleringen er omfattende - især hvis man er relativ stor og/eller børsnoteret
- Mindre sparekasser og andelskasser kan næppe undslå sig helt på lidt længere sigt, da de er led i andres værdikæder
- ESG bør indarbejdes i forretningen, og derfor udnyttes forretningsmæssigt. Rapportering bør forankres i finansfunktionen
- LOPI har indsat flere ressourcer på området – så vi sammen med datacentralerne og gode samarbejdspartnere kan hjælpe medlemmerne

P27 har lidt skibbrud

- P27 blev i efteråret 2021 valgt som leverandør af den fremtidige clearing til den danske sektor
- 31. marts i år meddelte sektoren Nationalbanken, at P27 er fravalgt, fordi P27 ikke var i stand til at levere de lovede løsninger inden for den tidsramme, som Nationalbankens Target-projekt har udstukket
- 20. april har P27 trukket ansøgning om svensk clearinglicens tilbage
- P27 nu alene et afgrænset svensk anliggende

P27
Nordic
Payments

Betalingsinfrastrukturen i Danmark bliver europæisk

Nationalbanken har valgt TARGET som afviklingsplatform

Opgaverne for den danske banksektor:

1. Opgradering af batch-clearingerne til de europæiske ISO-standarder
2. Tilpasning af eksisterende betalingsprodukter til den nye betalingsinfrastruktur.
3. Forberedelse til introduktion af nye betalingsprodukter

Planerne er ved at blive lagt nu!

2023

Fælles nordisk clearinghus opgives

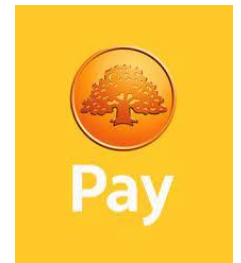
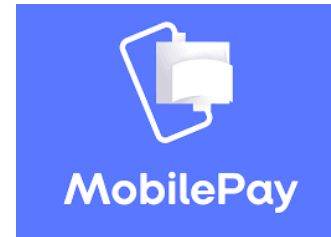
Påsken 2025

Straksclearing DKK udfases til fordel for TIPS

2027

Gamle clearingløsninger udfases

Flere betalingsmåder end nogensinde før

Initiativer rettet mod digital svindel på vej

1. Indførelse af en generel beløbsgrænse på 50.000 kr. for straksoverførsler pr. dag (os)
2. Initiativ om kriminalpræventiv indsats over for særligt udsatte kunder (os)
3. Styrket indsats mod smishing og SMS'er med falske afsendernavne (Telesektoren)
4. Fastholdelse og styrkelse af informationskampagner (Finanstilsynet sammen med os og andre)

Fællesskabernes styrke – sammen skabes stordriftsfordele
og øget værdi hos kunderne

Tak for ordet! Spørgsmål?

Jan Kondrup: jk@lopi.dk